

Antwerpen vertoont verborgen schatten

Organisatoren op voorhand tevreden

"In Vlaamse regering interesseert zich niemand aan cultuur"

In kringen van organisatoren van de Eerste Open Monumentendag heerst niet minder dan een hoerasfeertje, zolang het echter alleen over die dag gaat. Wanneer het over het beleid van de Vlaamse regering gaat, wordt met moeite een harde vakantienoot gekraakt. De Executieve fnuikte het hernieuwde enthousiasme door verkapte besparingsmaatregelen.

De inschrijvingen voor de Open Dag overtreffen de stoutste verwachtingen, zodat met gerust gemoed zondag tegemoet kan gezien worden. Nu al wordt gewag gemaakt van een communiqué dat zondag zal verspreid worden. Daarin zal ten eerste

worden gesteld dat deze Open Monumentendag een klassieker in het Gordel-genre moet worden en ten tweede dat daarom jaarlijks terugkerende edities in het vooruitzicht gesteld zullen worden.

Maar deze vreugdeklanken worden begeleid door een droeve basklank. "Toen de regionalisatie een feit was, werd gesteld dat we als Vlamingen beter konden. Dat is een grove leugen. De structuren staan stijf van de onwerkzaamheid. Het verminderde budget wordt slechter gespendeerd. De helft van onze subsidie wordt er zo doorgemaakt.

Over de subsidies is lange tijd

goed nieuws geweest. Het karige budget van 613 miljoen werd in '89 opgetrokken tot 943,7 miljoen, wat de Monumentenzorgers opnieuw op het peil van 10 jaar geleden bracht.

In juli kregen diezelfde mensen een klap voor het hoofd. De ganse begroting mag maar voor 80 procent gebruikt worden. Daardoor valt het budget terug op 755 miljoen.

"Erger nog, we slepen ook nog een nationale schuld met ons mee. De verhoging van het budget '89 zou integraal voor de aflossing daarvan gebruikt worden. Nu lopen we nog twee jaar gebukt onder die last".

In de Kristus Koningkerk op het Kie is het orgel zeker een bezoekje waard. Door de aan de gang zijnde restauratie krijgt de bezoeker een "open" zicht op het unieke Klais-orgel.

Gedemonteerd Klais-orgel in Kristus Koningkerk

Ook de Kristus Koningkerk van Antwerpen-Kiel zal zondag de deuren opengooien. Zo kunnen ook de restauratiewerken aan het Klaisorgel in het zonnetje worden gezet.

Het bijzondere aan het electropneumatisch orgel is de nieuwe bouwtrant van de pijpen. Die liet toe verscheidene registers op gesofisticeerde wijze samen te smelten. Waardoor de orgelist haast onuitputtelijke improvisatiemogelijkheden kreeg.

Op de werelttentoonstelling van 1930 werd de huidige Kristus Koningkerk aan de Jan De Voslei opgericht als paviljoen voor de kunst van de Vlaamse Primitieven. Dit paviljoen kreeg ook een prachtig orgel, gebouwd

door de vermaarde firma Klais uit Bonn.

In deze nieuwe stadswijk, die vooral na de Tweede Wereldoorlog grote uitbreiding kende, werd Kristus Koning de parochiekerk. Maar tijdens de oorlog kregen kerk en orgel het zwaar te verduren. Vele kleine herstellingen bleken pleisters op een houten been, en het orgel kon steeds minder gebruikt worden.

Na de herstelling van het loodglass en de installatie van een vooruitstrevende vloerverwarming liet de restauratie van het orgel op zich wachten, omdat de kosten te hoog opliepen.

Worig wilde de Generale Bank voor 2/3 van de kostprijs -ruim 8 miljoen- tussenkomen. Nadat

ook de Stichting Monumenten- en Landschapszorg steunde, werd de knoop doorgehakt. In april werd met de werken gestart, die ongeveer een jaar zullen aanslepen.

Om daarin te slagen is financiële steun meer dan welkom. Wie wil meewerken aan de restauratie van het orgel kan zijn gift storten op rekeningnummer 220-0745499-90 van de Stichting Monumenten- en Landschapszorg VZW met de vermelding "orgel Kristus Koningkerk".

Interessant is dat de bezoekers op de Open Monumentendag het orgel in al zijn pracht kunnen bewonderen. De restaurateurs legden namelijk alle onderdelen naast mekaar, wat de "werf" tot een tentoonstelling maakt.

Vier primeurs voor

monumentendag

Open Heilig Kruiskerk in Zwijndrecht

Zwijndrecht biedt aan geïnteresseerden een unieke kans om het enige beschermde monu-

Agenda

In deze agenda vindt U een volledig overzicht van de open-gestelde monumenten in Antwerpen. De gebouwen, waar een * aan voorafgaat worden elders op deze pagina uitvoeriger belicht.

Antwerpen-kernstad

- **Museum Vleeshuis:** Gevestigd in een laat-gotische vleeshal. Verzamelingen bieden overzicht van kunstnijverheid tussen 16de en 18de eeuw. Vleeshouwersstraat 38, vanaf 10u.

- **Nationaal Scheepvaartmuseum:** In het Steen, middeleeuwse versterking waaruit Antwerpen zich sedert de 7de eeuw heeft ontwikkeld. Voorwerpen met maritiem karakter. Steenplein 1, vanaf 10u.

- **Museum Brouwershuis:** Bevoorradde de omliggende brouwerijen en getuigt van de pre-industriële ontwikkeling van Antwerpen. Adriaan Brouwersstraat 20, vanaf 10u.

- **Rubenshuis:** Woonplaats van Rubens. Toont een uitstekend beeld van een voorname woning uit de 17de eeuw. Wapper 9, vanaf 10u.

- **Museum Mayer van den Bergh:** Gevestigd in een gebouw dat kort na 1900 in 16de eeuwse stijl werd opgetrokken. Bevat een rijke kunsthistorische collectie. Lange Gasthuisstraat 19, vanaf 10u.

- **Museum Plantin en Moretus:** Een der best bewaarde patriciërs woningen uit de renaissance en biedt een overzicht van de wooncultuur in de 16de, 17de en 18de eeuw. Zeldzaammarkt 22, vanaf 10u.

* **Kristus Koningkerk:** na de erediensten.

* **St.-Pauluskerk** - **O.L.V.-kathedraal:** (zie Nieuws van de kathedraal), ondermeer bezoek aan priester-crypte, werken aan gewelf- en muurschilderingen, na de erediensten, van 13 tot 16u.

- **St.-Elizabethgasthuis:** Het OCMW organiseert een tocht rond het eigen patrimonium en de armenzorg. Vertrek en aankomst in het gerestaureerde St.-Elizabethgasthuis, functioneel aangepast tot het centrum Elzenveld (rondleidingen). Lange Gasthuisstraat 45. Het onthaal wordt verzorgd in het 17de eeuwse klooster, van 10 tot 17 u.

Gewandeld wordt langs monumenten die eeuwen van menselijke leed in zich dragen. Rusthalte is voorzien.

- **Marnixhuis** - **Maagdenmuseum,** doorlopend rondleidingen en tentoonstelling

- **St.-Annagodshuis** - **St.-Niklaasgodshuis,** poppenschouwburg Van Campen achter de schermen

- **Begijnhof** - **Godshuis Almaras,** tentoonstelling in de kapel

- **Godshuis Cornelis Lantschot,** tentoonstelling "onbekende kunstschaten van het OCMW"

- **Godshuis Van der Biest,** schietstand schuttersgilde "Den Gulden Rinck"

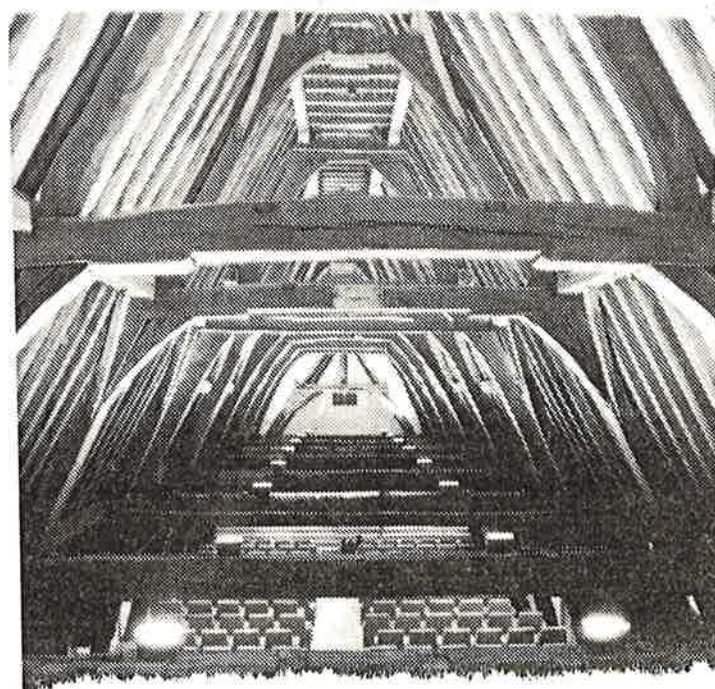
- **Godshuis van de Bontwerkers** - **Hotel Draeck** - **St.-Julianusgasthuis**

Berchem-Zurenborg * **Cogels Osylei** (krant van 7.9), woningen geopend van 10 tot 12

Blikvangers in Mortsel

De Culturele Raad en de Heemkundige Kring van Mortsel hebben een exclusief programma samengesteld. In de Sint-Benedictuskerk zullen zelden tentoongestelde kunstschaten te bewonderen zijn. In de Dieseghemhoeve kunnen toeschouwers een blik werpen op wat ooit een kleinschalig cultureel centrum moet worden en Fort IV is het enige nog in werking zijnde fort.

De in oorsprong Frankische villa Dieseghemhoeve mag de bakermat van Mortsel genoemd

Kerk Wereldtentoonstelling.

Rekening Orgel.

Ontvangen van den Heer Pastoor Van Berck

3500.00.

Uitgegeven:

1/ Monteurs orgel

600.00

2/ " "

2745.00

3/ petroleum en waterbak

105.00

4/ 10 bladen houtlym

31.75

3481.75

Blijft

18.25 fr.

antwerpen 25-5-30.

Jansen a beek

missariaat-Generaal voor Toerisme, Grasmarkt 61, 1000 Brussel, tel. (02)512.30.30.

ORGEL KRISTUS KONINGKERK IN RESTAURATIE

De Kristus-Koningkerk werd

naar het ontwerp van architect I. Smolderen gebouwd met het oog op de wereldtentoonstelling van 1930 in Antwerpen die georganiseerd werd naar aanleiding van de viering van het honderdjarig bestaan van België. Het gebouw, opgetrokken in neo-Byzantijnse stijl, diende

(lees verder pag. 10)

Abt ofers.
119/120

(vervolg van pag. 9)

vanaf juni 1930 als expositieruimte voor de afdeling "Vlaamse Primitieven".

Aan de Duitse orgelbouwer I. Klais uit Bonn werd de opdracht gegeven een monumentaal orgel te bouwen, bestaande uit vier klavieren en

tweeentzeventig spelen.

Het orgel werd op 9 augustus 1930 ingehuldigd met een recital van Flor Peeters, toenmalig organist van de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen.

In de loop van de jaren is het orgel spijtig genoeg stilaan verkommerd enerzijds ingevolge

de schade van de tweede wereldoorlog anderzijds door de grote temperatuurverschillen eigen aan de warmeluchtverwarming.

Weliswaar werden regelmatige kleinere onderhoudswerken uitgevoerd doch deze bleken on-

(lees verder pag. 11)

trimonium van Antwerpen verrijken. Door orgelconcerten gegeven door bekende organisten in het kader van bestaande initiatieven zal bijgedragen worden tot het kulturele leven van Vlaanderen. Zo krijgt dit erfstuk opnieuw zijn volle betekenis.

Ook U kan meehelpen om dit orgel opnieuw in al zijn pracht te laten weerklinken. Elke gift hoe klein ook, wordt in dank aanvaard. Dank zij de medewerking van de **Stichting Monumenten- en Landschapszorg vzw** zal voor elke gift vanaf 1.000Fr. een fiscaal attest afgeleverd worden waardoor deze gift van uw netto-belastbaar inkomen mag afgetrokken worden. Dit attest zal u in de loop van de volgende weken toegezonden worden. Wie wil meewerken aan de restauratie van het orgel kan zijn gift storten op rekeningnummer 220-0745499-90 van de Stichting Monumenten- en Landschapszorg vzw met de vermelding "orgel Kristus Koningkerk".

Deze restauratie wordt gesteund door de Generale Bank.

(vervolg van pag. 10)

voldoende om het orgel in goede konditie te houden. De restauratie van dit historisch orgel, het mooiste en het oudste Klais-orgel in het land is

een kultuurverplichting, niet alleen voor Antwerpen maar ook voor Vlaanderen. Na restauratie zal het orgel niet enkel de eredienst van de Kristus-Koningsparochie ten goede komen, doch tevens het kunstpa-

Inlichtingen: E.H.P. Vriens,
Pastoor Kristus Koning
L. Strausstraat 1
2020 Antwerpen
Tel. 03/237.58.47

Stichting Monumenten- en Landschapszorg vzw
Bergstraat 72
1000 Brussel
Tel. 02/512.40.97

Dinsdag 5 september 1989

Kristus Koningkerk opnieuw met Klais-orgel

ANTWERPEN — Als het goed zit met de timing en de financiële injecties kunnen de bezoekers van de Kristus Koningkerk in de Antwerpse tentoonstellingswijk vanaf voorjaar '90 opnieuw genieten van de klankrijkdom van het monumentale Klais-orgel. Naar aanleiding van de Open Monumentendag in Vlaanderen op zondag 10 september, wordt de volledig herstelde speeltafel al aan het publiek voorgesteld. De restauratie is mogelijk dankzij het mecenaat van de Generale Bank en de medewerking van de Stichting Monumenten- en Landschapszorg.

De herstelling van het Klais-orgel is het sluitstuk van de eigenlijke restauratie van de door de vliegende bommen zwaar beschadigde Kristus Koningkerk, een neo-byzantijns geïnspireerd gebouw dat tijdens de wereldtentoonstelling van 1930 werd opgetrokken. Het paviljoen herbergde niet alleen de kunst van de Vlaamse Primitieven, het werd ook verrijkt met een schitterend orgel van het Duitse orgelbouwersbedrijf Klais uit Bonn. Flor Peeters huldigde het met een recital in op 9 augustus 1930.

Het herstel van de kerk zelf werd eigenlijk pas midden de jaren zeventig afgerond. Een technische commissie oordeelde dat het grootste Klais-orgel van ons land absoluut moest bewaard blijven voor de komende generaties. Uiteindelijk wilde de Generale Bank bijna 70 % dragen van de acht miljoen fr. kostende herstelling.

Vier klavieren

Het monumentale orgel bestaat uit vier klavieren en 72 spelen. De grootste van de 5.500 pijpen meten acht meter, de kleinste amper zeven millimeter. Het hoofdwerk van het orgel is 14,5 meter breed en 12 meter hoog.

Kenneren spraken van «een meesterwerk van moderne orgelbouw». De traditie werd niet over het hoofd gezien: de pijpen van het eerste manuaal werden opnieuw als rugpositief gebouwd, als een vaststaand klein orgel dat achter de rug van de organist op de balustrade van het oksaal is aangebouwd. Meteen een schitterende steun voor het zangkoor.

Naast de schade door bominslagen was ook het verwarmingssysteem van de Kristus Koningkerk mee schuldig aan de verkommering van het orgel. Het ingenieuze mechanisme bleek niet bestand tegen plotse temperatuurverschillen. Zo werd duidelijk dat men een restauratie moest koppelen aan een revolutionaire vloerverwarming, die 3,5 miljoen zou kosten. Dat is intussen gerealiseerd.

De Kerkfabriek van Kristus Koning wil alvast in de toekomst orgelconcerten op het getouw zetten en aan studenten van het Antwerps Conservatorium de kans geven om te oefenen op het Klais-meesterwerk.

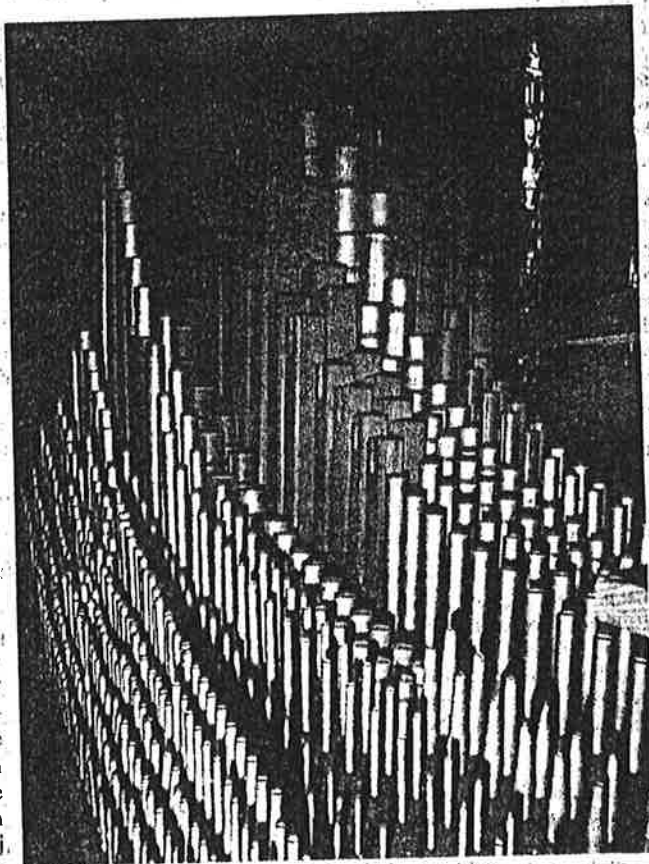
Hoewel de restauratie volop bezig is, zoekt men nog naar geld. Voor elke gift vanaf 1.000 fr. wordt een fiscaal attest toegezonden. Het rekeningnummer is dat van de Stichting Monumenten- en Landschapszorg Vzw., 220-0745499-90. — Ph.T.

Tien miljoen voor 5.500 orgelpijpen

(Eigen berichtgeving)

ANTWERPEN - Indien alles meezit, is orgelbouwer Pels uit Herselt tegen het najaar van '90 klaar met de restauratie van het monumentale orgel van de Kristus Koning - kerk aan de Jan de Voslei. Vijfduizendvijfhonderd orgelpijpen nazien, het herstellen van honderden elektro-pneumatische schakelingen, de toetsenmechaniek van vier klavieren uitbalanceren... Een monnikenwerk dat na een kleine twee jaar acht miljoen frank zal gekost hebben, de speciale vloerverwarming niet meegerekend. Het budget voor de restauratiekosten wordt voor twee derden betaald door de Generale bank, de rest hoopt de kerkfabriek samen te brengen door giften van particulieren.

Zestig jaar geleden was de Kristus Koning - kerk de blikvanger van de zogenaamde 'tentoonstellingswijk' rond de Jan de Voslei. Toen in 1930 Antwerpen werd gekozen als plaats voor de wereldtentoonstelling, kregen ontwerpers en architecten vrij spel om ten zuiden van de kernstad een modelbuurt te bouwen naar de 'nieuwste inzichten rond ruimtelijke ordening'. Niet alleen de monumentale Kristus Koning - kerk moest de nodige uitstraling geven aan de bezoekers, ook het orgel zelf moest 'het beste van het beste' zijn. De befaamde Duitse orgelbouwer Kraiss ontwierp er één van de modernste orgels uit die tijd, meteen ook het grootste dat de firma ooit neerzette in België. Kraiss paste voor de eerste keer

Het monumentale Klaisorgel in de Kristus Koning Kerk dat nu gerestaureerd wordt, is het grootste in België. (Foto Gerrit OP DE BEECK)

de elektro-pneumatische overbrenging toe tussen klavier en pijpen, een techniek waarbij elektriciteit aangewend wordt om de lucht door de pijpen te blazen. Even nieuw in de jaren '30 was het verwerken van koper in de orgelpijpen, iets wat volgens kenners een aparte, warme kleur geeft aan de mu-

ziek.

Vloerverwarming

In de voorbije zestig jaar had het orgel met twee kwalen af te rekenen. De kerk kreeg zware klappen tijdens de oorlog en ook het orgel deelde in de schade. De herstellingswerken namen jaren in beslag, waarbij

het orgel steeds op de tweede plaats kwam. Erger was de warme, luchtverwarming in de kerk. Doordat men het immense gebouw slechts in het weekend volledig verwarmde, kregen de 5.500 pijpen met te grote temperatuursverschillen en vochtneerslag af te rekenen. Toen de specialisten van 'het orgelkomitee' voor het eerst de koppen bij elkaar staken, bleek een restauratie pas zinvol indien ook de verwarming vervangen werd. Daartoe werd een nieuw procédé gebruikt waarbij de vloerverwarming bovenop de (geklasseerde) marmeren vloer werd aangebracht, een operatie die meer dan twee miljoen frank gekost heeft.

De restauratie zelf werd toevertrouwd aan de Belgische orgelbouwer Pels uit Herselt. De firma Kraiss is nog steeds actief, maar heeft haar aktieterrein nu vooral verplaatst naar het Verre Oosten.

Het herstellen van orgels lijkt ondertussen op weg een beproefde promotie-techniek te worden. Toen in Tienen één van de oudste orgels van België gerestaureerd diende te worden, kwam de Tienso suikerraffinaderij voor het leeuwendeel van de totaalkost over de brug. De suikerfabrikant was 100 jaar oud en de redenering luidde als volgt: "Vijftig jaar geleden organiseerden we een wielerskoers voor het jubileum van ons bedrijf. De volgende week was iedereen dat vergeten. Als we nu centen 'stoppen' in een eeuwenoud orgel, praten ze'r misschien volgende eeuw nog over." (PB)

Mocht u ons hierin willen steunen, dan wordt dit uiteraard in dank aanvaard.

Het jaarlijks lidgeld bedraagt Fr. 250, 500 of 1.000 frank. We kunnen U de verzekering geven dat deze gelden integraal ten goede komen aan het doel.

met **FONS DELCHOIX en ERIK MAES**
Donder-, vrij- & zaterdag te 20.15 u.
Zaterdagmiddagmatinee om 15 u.

PLAATSBSPREKING : **Schaterkater**

aan de kassa van het Bredabaan 553-555 of telefonisch via **(03) 646 60 60** van 11 u. tot 16 u. op werkdagen, zaterdag van 11 u. tot 15 u. Zondag gesloten

243M6

Klaire Klaire 25/10

Gratis naar het orgelconcert

Orgel Kristus-Koningkerk volledig gerestaureerd

Dank zij de volledige restauratie van het uniek «Klais-orgel» dat de Kristus-Koningkerk bezit kunnen de Kielenasars regelmatig genieten van hoogstaande orgelconcerten.

De plechtige inspelings van het gerestaureerde orgel heeft plaats op vrijdag 26 oktober te 20u.00. Niemand minder dan de gekende Stanislas De Riemaker zal het orgel bespelen en het koor Thesaurus onder de leiding van de Heer Kamiel Kooremans zal de plechtigheid opluisteren. Vooraf zal de Heer Frank Swaelen, voorzitter van de Senaat, de openingstoespraak houden.

Uniek Klais-orgel

Ter gelegenheid van de honderdjarige onafhankelijkheid van België werd in 1930 in Antwerpen, en meer speciaal op het Kiel, een Wereldtentoonstelling georganiseerd. Speciaal met het oog op deze wereldtentoonstelling werd de Kristus-Koningkerk gebouwd. Tijdens de tentoonstelling deed zij dienst als expositieruimte of paviljoen voor de afdeling : «Vlaamse Primitieven», te weten de oudste Vlaamse schilders.

Aan de Duitse orgelbouwer J. Klais uit Bonn werd de opdracht gegeven een monumentaal orgel te bouwen. Hij deed dit op een zo knappe wijze dat alle or-

ganisten die het bespeelden onmiddellijk toegaven dat dit electropneumatisch instrument een meesterwerk was van moderne orgelbouw. Het Kristus-Koningorgel werd inderdaad gebouwd op een ogenblik dat de nieuwe technieken hun hoogtepunt bereikt hadden.

Het orgel telt vier klavieren en 72 spelen met 28 koppelingen die over vier met de hand te bespelen klavieren en pedaalklavier verdeeld zijn.

5.500 pijpen

Het uniek Klais-orgel van de Kristus-Koningkerk bevat niet minder dan 5.500 pijpen. De grootste pijpen meten ongeveer 8 meter en de kleinste (geloven of niet) amper 7 MILLIMETER.

Het hoofdwerk van het orgel heeft een breedte van 14,5 meter en is 12 meter hoog. De pijpen zijn gemaakt van tin, koper en hout. Het was trouwens toen voor de eerste maal dat hiervoor in België koper werd gebruikt. De speeltafel en de verbinding met het orgel werken electropneumatisch.

Tijdens de Wereldtentoonstelling werd het orgel bespeeld door een reeks grootmeesters van de orgelkunst onder wie Joseph Bennet, leerling en volgelving van César Franck en Wathélet. Jenny Cogen gaf toen het slotrecital op 5 oktober 1930.

(Vervolg blz. 4)

5.500 pijpen telt het unieke Klais-orgel dat de Kristus-Koningkerk rijk is. Twee jaar werken was nodig om het orgel volledig te restaureren. Kostprijs meer dan zeven miljoen maar wij zijn er een waardevol kunstwerk rijker mee.

De Heer Vermoesen, wel een orgelspeler, nam voor onze foto

Monumentaal Klais-orgel grondige opknappbeurt v onkstuk tijdens wereltentoonstelling

WERPEN — Voor de Werelttentoonstelling te Antwerpen 1930 bouwde architect J. Smolderen een paviljoen voor kunst van de Vlaamse Primitieven, de huidige Kristuskerk aan de Jan De Voslei. Het paviljoen kreeg een monumentaal orgel, gebouwd door Johannes Klais uit Bonn, en ook nu nog één van de meest befaamde orgelbouwers wereld. Na de werelttentoonstelling werd de kerk parochie in een wijk die reeds vóór Wereldoorlog II, maar vooral middellijk erna, een geweldige uitbreiding kende. Door de omstandigheden werd de kerk en, uiteraard, ook het orgel geteisterd.

Orgel werd ingespeeld door Peeters die toen reeds een bekend orgelvirtuoos en titulair organist van de Sint-Romboutskathedraal te Mechelen was. Tijdens werelttentoonstelling werden recitals gegeven door o.m. Louis Bounet, leerling van Célestin Franck. Alle kunstenaars gaven vol lof over het nieuwe monument dat — naar hun oordeel — een meesterwerk van (in de) moderne orgelbouw betrof. Die waardering wordt thans nog gedeeld door de leden van de technische commissie in het leven geroepen om restauratie te onderzoeken. Het orgel werd geconcepieerd en nu wordt volgens een volkomen nieuwe methode, op een ogenblik dat de nieuwe technieken hun hoogtepunt hadden bereikt. Het instrument bezit 72 spelen met 28 koppelingen, verdeeld over vier manualen en een voetpedaal. De grootste van de 5500 pijpen meten om en bij de 8 meter, de kleinste amper zeven centimeter. Het hoofdwerk (het orgel) heeft een frontbreedte van 14,5 meter en is 12 meter hoog. De pijpen zijn vervaardigd uit koper, tin en hout en het gebruik van koper was een innovatie voor België. Het orgel wordt tot klinken gebracht

langs een electro-pneumatisch systeem. De bouwer heeft niet alleen naar de toekomst gekeken; hij heeft eveneens willen aanknopen met een traditie en, naar barokvoorbeelden, een rugpositief (een vaststaand klein orgel, los van het groot orgel) ingebouwd. Het orgel werd, samen met de kerk, als beschermd monument geklasseerd.

Restauratie

Door de oorlogsomstandigheden en het verloop van de jaren is het instrument behoorlijk verkommerd. Weliswaar werden vrij regelmatig kleinere onderhoudswerken uitgevoerd, doch deze bleken onvoldoende om het orgel in „conditie” te houden. De technische commissie, bestaande uit Stanislas Derie-maecker, Antwerps kathedraalorganist, Kan. Joris, oud-directeur van het Lemmensinstituut en orgelbouwspecialist Koos Van de Linde, onderzochten de mogelijkheid tot restauratie. De uitslag van een diepgaand onderzoek wees uit dat herstellen slechts zin had na aanpassing van de verwarmingsinstallatie. Aangezien deze slechts periodiek gebruikt werd in de kerk, deden zich grote temperatuurschommelingen voor waardoor

vooral de orgelpijpen te lijden hadden, o.m. door condensatie. De verwarming werd aangepast, volgens nieuwe technieken, reeds van toepassing in verscheidene Duitse kerken en ook o.m. in de Dom van Milaan en er werd beslist tot restauratie van het orgel over te gaan. De werken zijn, sinds half april, van start gegaan en zouden binnen het jaar voltooid moeten zijn.

De restauratie van dit historisch orgel, het grootste en mooiste Klaisorgel in het land wordt gerealiseerd door de kerkfabriek van Kristus-Koning, in samenwerking met de Stichting Monumenten- en Landschapszorg en een belangrijke sponsor, de Generale Bank die circa 2/3 van de totale kostprijs, geraamd op 8 miljoen, ten laste neemt. Eén derde — nog altijd een behoorlijk bedrag — moet echter ingezameld worden langs het privé-initiatief om. Inderdaad wordt geen beroep gedaan op overheidsgelden. Naar het voorbeeld van de restauratie van het oudste orgel van het land, dit van de Sint-Germanuskerk te Tienen, werd een systeem uitgedokterd dat diegene die wil bijdragen tot de restauratie van het Klais-orgel fiscale voordelen biedt. De stichting Monumenten- en Landschapszorg, Bergstraat 72 te 1000 Brussel, levert voor elke storting vanaf 1000 fr. een fiscaal attest af, waardoor de geschonken sommen van het belastbaar inkomen afgetrokken kunnen worden. Stortingen kunnen geschieden op het rekeningnummer 220-0745499-90 van bovenvermelde Stichting met de vermelding „Orgel Kristus-Koningkerk”.

Half april begon men aan de restauratie van de Kristus Koningkerk. De werken zullen een ongeveer 8 miljoen.

Na de restauratie zal, door het organiseren van orgelconcerten, bijgedragen worden in het cultureel leven van Stad en Provincie. Ook het Antwerps conservatorium zal voor de opleiding

van zijn studenten maken instrumenten. Vriens, P. 1, 2020 03/237.58

Opknapping tijdens werelttentoonstelling Nieuw opknappingbeurt voor monumentaal Klais-orgel

Wereldtentoonstelling te Antwerpen J. Smolderen een paviljoen voor Primitieven, de huidige Kristus-Voslei. Het paviljoen kreeg een naam door Johannes Klais uit Bonn, de meest befaamde orgelbouwers. De tentoonstelling werd de kerk parochie-voor Wereldoorlog II, maar vooral de uitbreiding kende. Door de kerk en, uiteraard, ook het

vooral de orgelpijpen te lijden hadden, o.m. door condensatie. De verwarming werd aangepast, volgens nieuwe technieken, reeds van toepassing in verscheidene Duitse kerken en ook o.m. in de Dom van Milaan en er werd beslist tot restauratie van het orgel over te gaan. De werken zijn, sinds half april, van start gegaan en zouden binnen het jaar voltooid moeten zijn.

De restauratie van dit historisch orgel, het grootste en mooiste Klaisorgel in het land wordt gerealiseerd door de kerkfabriek van Kristus-Koning, in samenwerking met de Stichting Monumenten- en Landschapszorg en een belangrijke sponsor, de Generale Bank die circa 2/3 van de totale kostprijs, geraamd op 8 miljoen, ten laste neemt. Eén derde — nog altijd een behoorlijk bedrag — moet echter ingezameld worden langs het privé-initiatief om. Inderdaad wordt geen beroep gedaan op overheidsgelden. Naar het voorbeeld van de restauratie van het oudste orgel van het land, dit van de Sint-Germanuskerk te Tienen, werd een systeem uitgedokterd dat diegene die wil bijdragen tot de restauratie van het Klais-orgel fiscale voordelen biedt. De stichting Monumenten- en Landschapszorg, Bergstraat 72 te 1000 Brussel, levert voor elke storting vanaf 1000 fr. een fiscaal attest af, waardoor de geschonken sommen van het belastbaar inkomen afgetrokken kunnen worden. Stortingen kunnen geschieden op het rekeningnummer 220-0745499-90 van bovenvermelde Stichting met de vermelding „Orgel Kristus-Koningkerk”

langs een electro-pneumatisch systeem. De bouwer heeft niet alleen naar de toekomst gekeken; hij heeft eveneens willen aanknopen met een traditie en, naar barokvoorbeelden, een rugpositief (een vaststaand klein orgel, los van het groot orgel) ingebouwd. Het orgel werd, samen met de kerk, als beschermd monument geklasseerd.

Restauratie

Door de oorlogsomstandigheden en het verloop van de jaren is het instrument behoorlijk verkommerd. Weliswaar werden vrij regelmatig kleinere onderhoudswerken uitgevoerd, doch deze bleken onvoldoende om het orgel in „conditie” te houden. De technische commissie, bestaande uit Stanislas Derie-maecker, Antwerps kathedraal-organist, Kan. Joris, oud-directeur van het Lemmensinstituut en orgelbouwspecialist Koos Van de Linde, onderzochten de mogelijkheid tot restauratie. De uitslag van een diepgaand onderzoek wees uit dat herstellen slechts zin had na aanpassing van de verwarmingsinstallatie. Aangezien deze slechts periodiek gebruikt werd in de kerk, deden zich grote temperatuurschommelingen voor waardoor

Half april begon men aan de restauratie van het Kal Klais-orgel in de Kristus Koningkerk. De werken zullen een jaar duren en kosten ongeveer 8 miljoen.

L.P.

Na de restauratie zal, door het organiseren van orgelconcerten, bijgedragen worden in het cultureel leven van Stad en Provincie. Ook het Antwerps conservatorium zal voor de opleiding

van zijn studenten gebruik kunnen maken van dit majestueuze instrument. Inlichtingen: EH P. Vriens, Pastoor, L. Strausstraat 1, 2020 Antwerpen, tel. 03/237.58.47.

A.B.